

CUESC

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

23 червня – 3 серпня 2025 року

¹²⁵⁶
1996
LIHA-PRES

¹²³³
| Львів – Торунь
Liha-Pres
2025

університетом або іншим технологічним інститутом) або Закону про університети від 1997 року (шляхом приєднання до існуючого університету).

Окрім університетів та інститутів, існує низка інших ВНЗ, які отримують державне фінансування і є пов'язаними провайдерами певного визначеного органу, що видає дипломи. В Ірландії також діє низка приватних незалежних/приватних ВНЗ, для яких Якість та кваліфікація Ірландії є органом, що присуджує або затверджує процедури забезпечення якості цих організацій та валідує їхні освітні та навчальні програми.

Література:

1. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurylopedia/ireland/qualityassurance-higher-education>
2. <https://www.qqi.ie/>

НЕОБХІДНІСТЬ ІНКОРПОРУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ «ЖУРНАЛІСТ» (2025) У СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ АКРЕДИТАЦІЇ ОП/ОПП З ЖУРНАЛІСТИКИ У ЗВО УКРАЇНИ

Маруховська-Картунова О. О.

*кандидат філософських наук, доцент,
завідувач секції суспільних наук кафедри іноземних мов
та загальноосвітніх дисциплін
Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, Україна*

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що: по-перше, у сучасному інформаційному суспільстві журналістика, соціальні та медіакомунікації відіграють провідну роль у формуванні громадської думки; по-друге, важливо при акредитації освітніх/освітньо-професійних програм (далі ОП/ОПП) звернути увагу на слабку взаємодію ЗВО з медіа-індустрією, тобто з медіа, редакціями, роботодавцями, стейкхолдерами; по-третє, вкрай необхідне суттєве оновлення та інкорпорування затвердженого професійного стандарту «Журналіст» (22.01.2025) у стандарти вищої освіти та для акредитації ОП/ОПП спеціальності «Журналістика» усіх рівнів закладів вищої освіти України.

Актуальність теми дослідження підтверджується також тим, що, на думку І. Паславського (2023), «журналістська освіта переживає кризу, глибоку й затяжну, оскільки, як і вся освіта в державі, втратила системність і перестала орієнтуватися на потреби інформаційного ринку» [1, с. 241]. Значною проблемою журналістської освіти є відсутність налагодженого зворотного зв'язку між ЗВО та роботодавцями, що обмежує можливості для проходження високоякісної виробничої практики здобувачів вищої освіти для отримання реального досвіду журналістської роботи у медійній сфері. Як стверджував С. Квіт, «наступною проблемою – є відсутність контактів між редакціями українських ЗМІ та закладами журналістської освіти... оскільки не існує практики запиту від редакцій до закладів освіти, який саме журналіст їм потрібен» [2, с. 4–5]. Те ж само підтверджував В. Різун в інтерв'ю ще 2016 р. під назвою «У медійної галузі немає запиту на підготовку кадрів», де він наголошував на відсутності зв'язку між медіаіндустрією та освітою. За його словами, «медіаіндустрія не робить запиту освіти щодо того, яких фахівців вона потребує – а підготовка кадрів може відбуватись лише завдяки взаємодії освітян та індустрії. Для оцінювання підготовки тих чи інших кадрів потрібен критерій. Критерій має визначати наша медійна галузь, від якої, на жаль, немає запиту на підготовку кадрів і відповідно немає критеріїв». Він також підкреслював, що для оцінки якості підготовки кадрів необхідні критерії, які, на жаль, медіагалузь не визначає і не надає, стверджуючи, що жодного документа, який встановлював би вимоги медіа до закладів вищої освіти, не існує, оскільки «немає медіагалузі як системи». При цьому В. Різун підкреслює, що станом на 2016 р. були тільки «два вузькі професійні стандарти: журналіст мультимедійних видань і редактор мультимедійних видань... Ці стандарти є експериментальними. Їх ніхто ніде не затверджував, тож ми не можемо ними офіційно керуватися». Проте, В. Різун розглядав їх як першу спробу заохотити медіаіндустрію до взаємодії з освітою, адже для успішної підготовки фахівців освітяни «повинні орієнтуватися на професійні стандарти, які розробили ті, що працюють у галузі» [3].

Про такий професійний стандарт журналіста йдеться у статті О. Кутовенко [4], а саме про єдиний спільний проєкт представників ЗВО і медіаринку за підтримки Міністерства освіти України, Британської Ради, Конфедерації роботодавців України, аналітичного центру «Бест» та Систем Кепітал Менеджмент (СКМ). Повна назва цього документу «Паспорт професії. Професійний стандарт «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації», який за змістом складається з 4-х розділів: 1) Про проєкт. 2) Що таке професійний стандарт. 3). Опис професії: журналіст мультимедійних видань засобів

масової інформації. 4). Основні трудові функції професійного стандарту «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації» [5]. Основною метою цього проекту було збалансувати попит і пропозицію журналістів, розробити механізм визначення професійних стандартів, що відповідають очікуванням роботодавців, та вимог до навчання майбутніх журналістів. Проте, на превеликий жаль, цей проєкт так і не вдалося завершити через припинення фінансування фондом Р. Ахметова «Розвиток України» у 2014 р.

Головною метою цього дослідження є охарактеризувати зміст та основні положення *нового професійного стандарту «Журналіст»*, який був затверджений розробником – акціонерним товариством «Національна суспільна телерадіокомпанія України» наказ від 22.01.2025р. № 84, офіційно оприлюднений Національним агентством кваліфікацій України та включає в себе низку таких професій, як: журналіст, кореспондент, фотокореспондент, оглядач, редактор випусковий та редактор [6]. Цей комплексний документ професійного стандарту «Журналіст» враховує «повну та часткові кваліфікації журналістських професій і відповідає реальним вимогам редакцій щодо компетентностей працівників. Документ містить детальний опис професійних вимог і стане основою для оновлення освітніх стандартів, сприятиме модернізації навчальних програм та створенню сучасних кваліфікаційних центрів. Це також може стимулювати розвиток інформальної та неформальної освіти у сфері журналістики» [7]. Відомо, що робота на проєкті цього професійного стандарту тривала впродовж 2024 р., у квітні проводилось «опитування, до якого могли долучитись журналісти всіх медіа», у грудні проєкт «отримав абсолютно позитивний висновок Професійної спілки працівників культури України, а у січні цьогооріч пройшов перевірку Національного агентства кваліфікацій України щодо дотримання порядку розробки» [8].

Важливо зазначити, що в цьому професійному стандарті «Журналіст» чітко сформульована *мета діяльності за професією*, яка полягає в необхідності: 1) «Інформувати суспільство про події в Україні та світі відповідно до журналістських стандартів та етики»; 2) «Сприяти демократії та розвитку громадянського суспільства через забезпечення вільного обміну інформацією, висвітлення різних точок зору в суспільстві»; 3) «Забезпечувати гласність та спостереження за діями суб'єктів влади»; 4) «Підтримувати увагу суспільства до тем, що стосуються суспільних та громадських інтересів, прав і потреб громадян» [6]. Цей професійний стандарт «Журналіст» за змістом складається з 8-ми розділів, зміст яких можна охарактеризувати відповідно Таблиці 1.

**Зміст професійного стандарту «Журналіст» за розділами
та підрозділами (22.01.2025 р.)**

Розділи	Підрозділи	
1	2	3
I. Назва професійн. стандарту		
II. Загальні відомості про професійний стандарт	<p>1. Мета діяльності за професією.</p> <p>2. Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи, класу економічної діяльності та їхній код згідно з <i>Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності».</i></p>	<p><i>Секція J</i> Інформація та телекомунікації</p> <p><i>Розділ 60</i></p> <p>Діяльність у сфері радіомовлення та телевізійного мовлення</p> <p><i>Розділ 63</i></p> <p>Надання інформаційних послуг</p> <p>Група, клас</p>
	<p>3. Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з <i>Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій».</i></p>	<p>Журналіст, 2451.2;</p> <p>кореспондент, 2451.2;</p> <p>фотокореспондент, 3131;</p> <p>оглядач, 2451.2;</p> <p>редактор випусковий, 2451.2;</p> <p>редактор, 2451.2.</p>
	<p>4. Узагальнена назва професії.</p>	<p>Журналіст.</p>
	<p>5. Назви типових посад.</p>	<p>Журналіст; кореспондент;</p> <p>фотокореспондент; оглядач;</p> <p>редактор випусковий; редактор;</p> <p>редактор відповідальний;</p> <p>головний редактор; шеф-редактор.</p>

Продовження таблиці 1

1	2	3
	<p>6. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їхній) рівень згідно з <i>Національною рамкою кваліфікацій</i>.</p>	<p>Журналіст, 7 рівень НРК. Редактор (часткова професійна кваліфікація), 7 рівень НРК. Фотокореспондент (часткова професійна кваліфікація), 5 рівень НРК. Оглядач (часткова професійна кваліфікація), 5 рівень НРК. Кореспондент (часткова професійна кваліфікація), 5 рівень НРК. Редактор випусковий (часткова професійна кваліфікація), 5 рівень НРК</p>
	<p>7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи.</p>	<p>Сертифікат про присвоєння/ підтвердження професійної або часткової професійної кваліфікації; сертифікат про визнання професійної або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах); диплом бакалавра/магістра (спеціаліста) із записом про отриману професійну кваліфікацію.</p>
<p>III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток.</p>	<p>1. Здобуття професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння / підтвердження та визнання професійних кваліфікацій). 2. Професійний розвиток:</p>	<p>1) із присвоєнням наступної професійної кваліфікації. Не передбачено професійним стандартом; 2) без присвоєння наступної професійної кваліфікації. Підвищення кваліфікації шляхом <i>неформальної</i> (тренінги, семінари, практикуми, майстер-класи тощо) та <i>інформальної освіти</i> для вдосконалення професійної кваліфікації, зокрема шляхом набуття додаткових компетентностей</p>
<p>IV. Опис трудових функцій.</p>	<p>Трудові функції. Компетентності.</p>	<p>Результати навчання. Знання. Уміння/навички. Комунікація. Відповідальність і автономія.</p>

Продовження таблиці 1

1	2	3
V. Розподіл трудових функцій і компетентностей за професійними кваліфікаціями.	Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної кваліфікації в межах професійного стандарту: «Журналіст».
VI. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту.	1. Повне найменування розробника професійного стандарту. 2. Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт.	Акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України». Склад робочої групи. Наказ акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» від 22.01.2025 року № 84.
	3. Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проекту професійного стандарту	Висновок Національного агентства кваліфікацій схвалений рішенням Агентства від 20.01.2025 року № 1.
	4. Реквізити висновку репрезентативних всеукраїнських об'єднань професійних спілок на галузевому рівні про погодження проекту професійного стандарту.	Висновок Професійної спілки працівників культури України від 30.12.2024 № 02-340 щодо погодження проекту професійного стандарту «Журналіст» за групою професій: журналіст, кореспондент, фотокореспондент, оглядач, редактор випусковий, редактор.
VIII. Рекомендована дата перегляду професійн. стандарту.	січень 2030 року.	

Складено авторкою на основі джерела: [6].

Підсумовуючи, вкрай важливо зробити висновки і підкреслити, що у зв'язку із затвердженням Професійного стандарту «Журналіст» 22.01.2025 р. усім закладам вищої освіти України для проведення успішної акредитації конче необхідно *суттєве оновлення та інкорпорування* цього Професійного стандарту у стандарти вищої освіти та ОП/ОПП спеціальності «Журналістика» усіх рівнів: від першого (бакалаврського), включаючи другий (магістерський) рівень вищої освіти, завершуючи третім (освітньо-науковим) рівнем ступеню вищої освіти «доктор філософії» (PhD) з соціальних комунікацій.

Література:

1. Паславський І. Осучаснення журналістської освіти в Україні та її адаптація до потреб редакційних колективів. *Вісник Львівського ун-ту. Серія Журналістика*. 2023. Вип. 52–53. С. 239–248. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/viewFile/11737/12107> 5. Квіт С. Проблеми журналістської освіти в сучасній Україні. *Магістеріум. Журналістика*. 2006. Вип. 22. С. 4–8. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/05241d88-00a1-48f3-956e-6eb1629fb4d5/content>

3. Демченко О. (17.10.2016). Володимир Різун: «У медійної галузі немає запиту на підготовку кадрів». *Детектор медіа. MediaSapiens*. URL: <https://ms.detector.media/tip-intervyu/post/17636/2016-10-17-volodymyr-rizun-u-mediynoi-galuzi-nemaie-zapytu-na-pidgotovku-kadriv/>

4. Кутовенко О. (01.03.2016). Журналістська освіта в Україні: чому тест на придатність ще й досі не складено? *Детектор медіа. MediaSapiens*. URL: <https://ms.detector.media/zhurnalistska-osvita/post/16162/2016-03-01-zhurnalistska-osvita-v-ukraini-chomu-test-na-prydatnist-shche-y-dosi-ne-skladeno/>

5. Паспорт професії. (2011-2014). Професійний стандарт «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації». Скорочена версія. *Систем Кепітал Менеджмент (СКМ). British Council*. Фонд Р. Ахметова «Розвиток України». 20 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/zhurnalist_multimediynih_vidan.pdf

6. Професійний стандарт «Журналіст» за групою професій: журналіст, кореспондент, фотокореспондент, оглядач, редактор випусковий, редактор. Внесено до Реєстру кваліфікацій. Затверджено розробником – акціонерним товариством «Національна суспільна телерадіокомпанія України», наказ від 22.01.2025р. № 84. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/719-zatverdzenij_profesijnij_standart.pdf

7. Професійний стандарт «Журналіст» внесли до Національного реєстру кваліфікацій: що це дає? (30.01.2025). URL: *Zmina. Центр прав*

людини. <https://zmina.info/news/profesijnyj-standart-zhurnalist-vnesly-donaczionalnogo-reyestru-kvalifikacij-shho-cze-daye/>

8. Наумова О. (30.01.2025). Професійний стандарт «Журналіст», розроблений за ініціативи Суспільного, внесено до Національного реєстру кваліфікацій. *Детектор медіа*. URL: <https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/8743/2025-01-30-profesijnyy-standart-zhurnalist-rozroblenyu-za-initsiatyvy-suspilnogo-vneseno-do-natsionalnogo-reiestru-kvalifikatsiy/>

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Остапенко О. П.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри теплоенергетики*

*Вінницький національний технічний університет
м. Вінниця, Україна*

Сучасні виклики глобалізації та євроінтеграції вимагають від української системи вищої освіти приведення у відповідність до міжнародних стандартів якості. Акредитація освітніх програм є ключовим механізмом забезпечення якості вищої освіти та визнання українських дипломів на міжнародному рівні.

Питання ефективності системи акредитації освітніх програм набуває особливої актуальності в контексті інтеграції України до Європейського простору вищої освіти, необхідності підвищення конкурентоспроможності українських закладів вищої освіти, потреби у забезпеченні міжнародного визнання українських дипломів, вимог ринку праці до якості підготовки фахівців, демографічних викликів та скорочення кількості абітурієнтів.

В Україні система акредитації зазнала кардинальних змін після прийняття Закону «Про вищу освіту» [1] у 2014 році та створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) [2] у 2018 році. Ці реформи спрямовані на приведення української системи вищої освіти у відповідність до європейських стандартів та покращення її якості.

Нормативно-правова база акредитації в Україні містить такі документи: